

Se mottakertabell

Saksbehandler: Linda Jamtvedt Børresen

Vår ref: 18/07812-1
Vår dato: 23.10.2018
Deres ref:
Deres dato:

Høring - Justering av NOKUTs kriterier / godkjenningspraksis for generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning

NOKUT sender med dette forslag om justering av NOKUTs kriterier / godkjenningspraksis for generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning på høring. Dagens kriterier / godkjenningspraksis av utenlandsk høyere utdanning er en operasjonalisering av gjeldende regelverk, henholdsvis universitets- og høyskoleloven og studiekvalitetsforskriften. NOKUT har fullmakt til å justere kriterier innenfor gjeldende rammer, og høringsnotatet er derfor ikke et forslag om å endre lov eller forskrift. Høringsnotatet omhandler justering av NOKUTs interne operasjonalisering av gjeldende regelverk.

Dagens kriterier ble utarbeidet for over 15 år siden og reflekterer daværende praksis på godkjenningsfeltet. Siden den gang har det vært en harmonisering av høyere utdanning globalt, og ikke minst på europeisk nivå gjennom Bologna-prosessen. Justeringen av dagens kriterier innebærer følgende:

1. En bredere tilnærming ved vurdering av «vesentlige forskjeller», som er nøkkelbegrepet i Lisboa-konvensjonen. Vi ønsker å oppnå dette ved å gå fra en ren matematisk tilnærming til godkjenning til en mer kvalifikasjonsbasert godkjenning. Vi toner derfor ned fokus på arbeidsbelastning (tid-for-tid-prinsippet), og vi legger større vekt på hva en utdanning/grad kvalifiserer til av videre studier i utdanningslandet (adgang til neste utdanningsnivå).
2. I forlengelsen av en bredere tilnærming til vesentlige forskjeller vil vi heretter legge alle typer grader nevnt i forskrift om krav til mastergrad til grunn når vi vurderer gradslikestilthet. Dette medfører at flere søkere vil kunne få mastergradslikestilthet.
3. Vi vil ikke lenger gi generell uttelling i studiepoeng i vedtakene, og heller godkjenne fullførte kvalifikasjoner opp mot en norsk grad. Hvis gradslikestilthet ikke kan gis, vil utdanningen godkjennes i hele og halve studieår. Samme regel gjelder for avbrutte utdanninger, der NOKUT legger til grunn at minste vurderbare utdanning, målt i studiebelastning, settes til et halvt år / ett semester.

Vi ber om at høringsuttalelser sendes elektronisk per e-post til: postmottak@nokut.no Høringsuttalelser er offentlige og blir publisert. NOKUT ber høringsinstansene vurdere om saken bør forelegges øvrige eller underordnede organer som ikke er nevnt på listen over høringsinstanser.

Høringsfristen er **fredag 28. desember 2018**.

Med hilsen

Terje Mørland
direktør

Stig Arne Skjerven
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert.

Kopi Det kongelige kunnskapsdepartement
til:

Vedlegg: Høringsnotat_Justering av kriterier for godkjenning av utenlandsk høyere utdanning
Vedlegg_1_nye_kriterier
Vedlegg_2_dagens_kriterier

Mottaker	Kontaktperson	E-post	Adresse	Post
Akademikerne		post@akademikerne.no	Akersgata 16	0150
Forskerforbundet		post@forskerforbundet.no	Postboks 1025 Sentrum	0104
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		post@imdi.no	Postboks 8059 Dep	0030
Landsorganisasjonen i Norge		lo@lo.no	Youngsgt. 11	0180
Næringslivets hovedorganisasjon		firmapost@nho.no	Postboks 5250 Majorstuen	0300
Norsk studentorganisasjon		nso@student.no	Holbergs gate 1	0160
Statens lånekasse for utdanning		postmottak@lanekassen.no	Postboks 36 Kalbakken	0900

Arbeidsgiverforeningen Spekter		firmapost@spekter.no	Postboks 1511 Vika	011
Teknisk-naturvitenskapelig forening		post@tekna.no	Postboks 2312 Solli	020
Hovedorganisasjonen Virke		info@virke.no	Postboks 2900 Solli	023
Kompetanse Norge		postmottak@vox.no	Postboks 6139 Etterstad	060
ANSA		studinfo@ansa.no		
UNIT - DIREKTORATET FOR IKT OG FELLES TJENESTER I HØYERE UTDANNING OG FORSKNING OSLO		postmottak@kdto.no	Abels gate 5A	703 TRC
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo		postmottak@aho.no	Postboks 6768 St.Olavs plass	013
Atlantis Medisinske Høgskole		atlantimed@amh.no	Postboks 509	141
Arbeidstilsynet		post@arbeidstilsynet.no	Statens husPrinsens gate 1Postboks 4720 Sluppen	746 TRC
Ansgar Teologiske Høgskole		post@ansgarskolen.no	Fredrik Fransonsvei 4	463 KRI S
Bergen Arkitekthøgskole		adm@bas.org	Postboks 39	584
Barratt Due musikk institutt		post@bdm.no	Pb 5344 Majorstuen	030
Bjørknes Høyskole AS		info@bjorkneshoyskole.no	Lovisenberggt. 13	045
STIFTELSEN HANDELSHØYSKOLEN BI		Postmottak@bi.no		
Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning		post@dmmh.no	Thron Nergaards veg 7	704 TRC
DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB)		postmottak@dsb.no	Postboks 2014	

Forsvarets høyskole		post.fhs@mil.no	Postboks 800, Postmottak	261 LIL.
Forsvarets ingeniørhøyskole		forsvaret@mil.no	Forsvarets kompetansesenter	261 LIL.
Finanstilsynet		post@finanstilsynet.no	Postboks 1187 Sentrum	010
Fjellhaug Internasjonale Høyskole		post@fjellhaug.no	Sinsenveien 15	057
Forsvarets etterretningshøyskole		forsvaret@mil.no		
NORSK GESTALTINSTITUTT AS				
Helsedirektoratet		postmottak@helseidir.no	Postboks 7000 St. Olavs plass	013
Høyskolen i Molde - vitenskapelig høyskole i logistikk		post@himolde.no	Postboks 2110	640
OsloMet – storbyuniversitetet		postmottak@hioa.no	Postboks 4, St. Olavs plass	013
HØGSKOLEN I ØSTFOLD			Postboks 700	
HØGSKULEN I VOLDA		postmottak@hivolda.no	POSTBOKS 500	
Høyskolen for landbruk og bygdeutvikling		post@hbl.no	Arne Garborgsveg 22	434
Høyskolen for ledelse og teologi		post@hlt.no	Michelets vei 62 A	136
Kunsthøyskolen i Oslo		khio@khio.no	Postboks 6853 St. Olavs plass	013
Kirkerådet		post.kirkeradet@kirken.no	Pb. 799 Sentrum	010
Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS		krus@krus.no	Solheimsgata 21	200 LIL.
Krigsskolen		forsvaret@mil.no	Postmottak	261 LIL.
Lovisenberg diakonale høyskole		admin@ldh.no	Lovisenberggt. 15 b	045
Luftfartstilsynet		postmottak@caa.no	Postboks 243	800

Luftkrigsskolen		forsvaret@mil.no	Postmottak	261 LIL
Det teologiske menighetsfakultet		post@mf.no	Postboks 5144 Majorstuen	030
Mattilsynet		postmottak@mattilsynet.no		
MUSIKKTEATERHØYSKOLEN AS				
NORSK BARNEBOKINSTITUTT		kristin.orjasater@barnebokinstituttet.no	Postboks 2674 Solli	
Norges Dansehøgskole		ole@ndh.no	Postboks 2956 Tøyen	060
NORGES HANDELSHØYSKOLE		nhh.postmottak@nhh.no		
Norges idrettshøgskole		postmottak@nih.no	Postboks 4014 Ullevål Stadion	080
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet		firmapost@nkom.no	Postboks 93	479
NLA HØGSKOLEN AS		post@nla.no	Postboks 74	
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)		post@nmbu.no	Postboks 5003 NMBU	143
Norges musikkhøgskole		mh@nmh.no	Postboks 5190 Majorstuen	030
NSKI Høgskole AS		kontakt@nski.no	Møllergata 9	017
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)		postmottak@adm.ntnu.no	NTNU	749 TRC
Politihøgskolen		postmottak@phs.no	Postboks 5027 Majorstua	030
Steinerhøgskolen		adm@steinerhoyskolen.no	Professor Dahls gate 30	026
Sámi allaskuvla - Samisk høgskole		postmottak@samiskhs.no	Hánnoluohkká 45	952 KA
Sjøfartsdirektoratet		postmottak@sjofartsdir.no	Postboks 2222	550 HA
Skrivekunstakademiet i Hordaland		post@skrivekunst.no	Georgernes verft 12	501

Sjøkrigsskolen		forsvaret@mil.no	Postmottak	261 LIL
Tilsynsrådet for advokatvirksomhet		post@tilsynet.no	Postboks 720 Sentrum	0100
Utdanningsdirektoratet		post@utdanningsdirektoratet.no	Postboks 9359 Grønland	0130
UNIVERSITETET I AGDER		post@uia.no	Postboks 422	
Universitetet i Bergen		post@uib.no	Postboks 7800	5020
Universitetet i Oslo		postmottak@uio.no	Postboks 1072 Blindern	0310
Universitetet i Stavanger (UiS)		post@uis.no		4030 STA
UiT Norges arktiske universitet		postmottak@uit.no	Postboks 6050 Langnes	9030
Statens vegvesen Vegdirektoratet		firmapost@vegvesen.no	Postboks 8142 Dep	0030
Høgskolen Kristiania		postmottak@kristiania.no	Postboks 1190	0100
Nord universitet		postmottak@nord.no	Postboks 1490	8040
Universitetet i Sørøst-Norge (USN)		postmottak@usn.no	Postboks 235	3600 KOD
VID vitenskapelige høgskole		post@vid.no	Postboks 184 Vinderen	0310
Noroff Education AS		utdanning@noroff.no		
Direktoratet for byggkvalitet		post@dibk.no	Postboks 8742 Youngstorget	0020
Direktoratet for mineralforvaltning		mail@dirmin.no	Postboks 3021 Lade	7440 TRC
Politidirektoratet		politidirektoratet@politiet.no	Hammersborggt. 12	0180
NVE - Norges vassdrags- og energidirektorat		nve@nve.no	Postboks 5091 Majorstuen	0300

Miljødirektoratet		post@miljodir.no	Postboks 5672 Sluppen	7483 TRC
Høgskolen i Innlandet		postmottak@inn.no	Postboks 400	2418
HØGSKULEN PÅ VESTLANDET		post@hvl.no	Postboks 7030	
Diku - Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning		post@diku.no		
Universitets- og høgskolerådet		uhr@uhr.no	Pilestredet 46 B	0167

Høringsnotat – Justering av NOKUTs kriterier / godkjenningspraksis for generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning

NOKUTs myndighet til å gi generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning er forankret i universitets- og høgskoleloven og forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften).

Høringsnotatet tar for seg forslaget til justerte kriterier for NOKUTs generelle godkjenning av utenlandsk høyere utdanning. I kapittel 1 gjengis hovedpunktene for justeringen og behovet for justeringene. Kapittel 2 beskriver de juridiske aspektene som er relevante for NOKUTs mandat innen godkjenning av utenlandsk høyere utdanning. Kapittel 3 gir en nærmere beskrivelse av de justerte kriteriene for godkjenning av utenlandsk høyere utdanning, mens kapittel 4 gir en samlet vurdering av innføringen av de justerte kriteriene. Selve forslaget til justerte kriterier er i vedlegg 1, mens gjeldende kriterier finnes i vedlegg 2.

1 Hovedpunkter i justeringen av gjeldende kriterier og praksis

1.1 Behov for justering

Dagens kriterier ble utarbeidet for over 15 år siden og reflekterer daværende praksis på godkjenningsfeltet. Siden den gang har det vært en harmonisering av høyere utdanning globalt, og ikke minst på europeisk nivå gjennom Bologna-prosessen. Videre er det utviklet verktøy for å tilrettelegge for mobilitet, for eksempel innføring av kvalifikasjonsrammeverk¹, Diploma Supplement² og ECTS³. Disse verktøyene gir viktig informasjon som kan brukes ved godkjenning av utenlandske kvalifikasjoner.

En mer oppdatert tolkning av Lisboakonvensjonens begrep «vesentlige forskjeller» er sentralt i forslaget til justerte kriterier og godkjenningspraksis. Siden NOKUTs generelle godkjenning er en nivå- og omfangsvurdering, har vi tradisjonelt vektlagt akkrediteringsstatus og utdanningens nivå og omfang i vurdering av utdanninger. I dagens kriterier vurderes omfanget ved bruk av tid-for-tid-prinsippet som betyr at ett års fulltidsstudier i utdanningslandet godkjennes som ett års fulltidsstudier i Norge. Dette skaper i enkelte tilfeller utfordringer fordi en slik praksis ikke tar tilstrekkelig høyde for utviklingen eller mangfoldet i en global utdanningsverden, som igjen medfører at vi per i dag vurderer hva som er vesentlige forskjeller innenfor relativt stramme rammer.

NOKUT reviderte kriteriene for generell godkjenning av utenlandske doktorgrader i 2015. Denne justeringen innebar en mer fleksibel godkjenningspraksis. Nå tar NOKUT med seg tankegangen og metoden fra denne justeringen til utdanninger i 1. og 2. syklus, dvs. utdanninger på bachelor- og mastergradsnivå.

---

¹ Et kvalifikasjonsrammeverk plasserer kvalifikasjoner på et bestemt nivå i et rammeverk. Nasjonale nivåer refereres til et felles europeisk rammeverk, som har som formål å gjøre det enklere å sammenligne kvalifikasjoner på tvers av landegrenser.

² Diploma Supplement er et vitnemålstillegg som utstedes av lærestedene ved fullført høyere utdanning. Den gir utfyllende beskrivelse av kvalifikasjonen som kandidaten har oppnådd.

³ ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) er en standard for å måle og sammenligne arbeidsbelastning i høyere utdanning i Europa.

Arbeidet med justering av kriterier / godkjenningsspraksis har foregått gjennom et formalisert samarbeid mellom NOKUT, godkjenningsekspertene fra nordiske ENIC-NARIC⁴ kontorer, norske læresteder og Kunnskapsdepartementet innenfor rammen av prosjektet ORION (From Input to Output in Recognition)⁵, som er et Erasmus+ prosjekt.

1.2 Essensen i justerte kriterier og praksis

Kjernen i forslaget til justerte kriterier er en bredere operasjonalisering av «vesentlige forskjeller» i tråd med en oppdatert forståelse av Lisboakonvensjonen. En bredere tilnærming til «vesentlige forskjeller», ved at vi legger mer vekt på flere aspekter av kvalifikasjonen, innebærer en mer fleksibel tilnærming til godkjenning. Nytt ved kriteriesettet er også en tydeliggjøring og utvidelse av krav til gradslikestilthet, ikke minst vedrørende mastergradsstudier, hvor det åpnes for gradslikestilthet for flere søkergrupper enn i dag.

Justeringen av dagens kriterier innebærer kort fortalt følgende:

- a) En bredere tilnærming ved vurdering av «vesentlige forskjeller», som er nøkkelbegrepet i Lisboakonvensjon. Vi ønsker å oppnå dette ved å gå fra en ren matematisk tilnærming til godkjenning til en mer kvalifikasjonsbasert godkjenning. Vi toner derfor ned fokus på arbeidsbelastning (tid-for-tid-prinsippet), og vi legger større vekt på hva en utdanning/grad kvalifiserer til av videre studier i utdanningslandet (adgang til neste utdanningsnivå).
- b) I forlengelsen av en bredere tilnærming til vesentlige forskjeller vil vi heretter legge alle typer grader nevnt i forskrift om krav til mastergrad til grunn når vi vurderer gradslikestilthet. Dette medfører at flere søkere vil kunne få mastergradslikestilthet.
- c) Vi vil ikke lenger gi uttelling i studiepoeng i vedtakene, og heller godkjenne fullførte kvalifikasjoner opp mot en norsk grad. Hvis gradslikestilthet ikke kan gis, vil utdanningen godkjennes i hele og halve studieår. Samme regel gjelder for avbrutte utdanninger, der NOKUT legger til grunn at minste vurderbare utdanning, målt i studiebelastning, settes til et halvt år / ett semester.

Justeringene som foreslås vil ikke ha konsekvenser for det store flertallet av søkerne. Enkelte søkergrupper vil oppleve å få større uttelling med de justerte kriteriene, eksempelvis søkere med enkelte utenlandske mastergrader. Andre søkergrupper vil oppleve å få mindre uttelling etter de justerte kriteriene, eksempelvis søkere med vurderbare utdanninger på under et halvt år og søkere med enkelte fireårige lavere gradsstudier. Samlet sett vil flere søkere oppleve å få større uttelling med de justerte kriteriene enn de som vil oppleve å få mindre uttelling.

NOKUT vurderer at den foreslåtte justeringen kan iverksettes uten store konsekvenser for NOKUT eller samfunnet for øvrig.

---

⁴ European Network of Information Centres; in the European Region – National Academic Recognition Information Centres in the European Union

⁵ <https://www.nokut.no/om-nokut/internasjonalt-samarbeid/erasmus-projekter/orion/>

2 NOKUTs mandat innen godkjenning av utenlandsk høyere utdanning

Generell godkjenning er en systembasert vurdering hvor vi sammenligner utenlandsk høyere utdanning opp mot norske, akkrediterte grader. Hvis utdanningen fyller visse krav, kan den godkjennes som likestilt med en akkreditert norsk grad. Hvis utdanningen er godkjennbar, men ikke fyller kravene til gradlikestilthet, kan den godkjennes i form av studiepoeng / år.

Siden 2003 har NOKUT hatt myndighet til å gi enkeltpersoner generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning, basert på deres individuelle søknader. NOKUTs generelle godkjenning er avgrenset mot andre godkjenningsordninger i Norge, eksempelvis faglig vurdering (jevngodhetsvurdering) som vurderes av lærestedene og profesjonsgodkjenning (for regulerte yrker) som vurderes av autorisasjonsmyndigheter.

2.1.1 Universitets- og høyskoleloven

NOKUTs generelle godkjenning er hjemlet i universitets- og høyskoleloven⁶ (heretter uhl.) § 3-4:

NOKUT avgjør, etter søknad fra enkeltpersoner, om utdanning fra utenlandsk høyere utdanningsinstitusjon eller norsk institusjon som ikke går inn under loven, skal gis generell godkjenning slik at utdanningen i nivå og omfang godkjennes som likestilt med akkreditert norsk høyere utdanning. Klageinstansen kan ikke overprøve NOKUTs vurdering av den avlagte utdanningens nivå og omfang.

Lovens kriterium for godkjenning er at den utenlandske utdanningen i «nivå og omfang» godkjennes som likestilt med akkreditert norsk høyere utdanning. Med «nivå» menes at den utenlandske utdanningen er en del av systemet for høyere utdanning i utdanningslandet og at den utenlandske graden kan sammenlignes med norske, eksisterende akkrediterte grader herunder høgskolekandidatgrad, bachelorgrad, mastergrad og ph.d. Med «omfang» menes fulltids studielengde på utdanningen eller normert studietid. Her undersøker saksbehandler hva lærestedet selv har angitt som normert studietid og legger det til grunn for vurderingen av hva slags uttelling som kan gis.

I tillegg til at NOKUT skal foreta en nivå- og omfangsvurdering, er det også krav til at vår generelle godkjenning skal føre til et enkeltvedtak. Det betyr at forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak legges til grunn når vi fatter vedtak.

Formålet med NOKUTs virksomhet i tilknytning til godkjenning av utenlandsk utdanning er hjemlet i uhl. § 2-1 andre ledd:

Formålet med NOKUTs virksomhet er å...gi generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning... NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i ...godkjent høyere utenlandsk utdanning...

For å sikre at vi opererer i tråd med formålet, er det viktig at våre kriterier / godkjenningspraksis er i tråd med intensjonene i internasjonale føringer og i samsvar med internasjonal godkjenningspraksis.

---

⁶ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15>

2.1.2 Studiekvalitetsforskriften

I forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i norsk høyere utdanning og fagskoleutdanning⁷ (heretter studiekvalitetsforskriften) reguleres NOKUTs godkjenningsoppgaver, og det er angitt kriterier for godkjenning. Nedenunder omtaler vi de mest relevante bestemmelsene.

Det følger av studiekvalitetsforskriften § 6-1 første ledd:

NOKUT avgjør søknader fra enkeltpersoner om generell godkjenning av utdanning fra utenlandsk høyere utdanningsinstitusjon eller norsk institusjon som ikke går inn under lov om universiteter og høyskoler. Godkjenningen skal angi en generell uttelling i studiepoeng i forhold til grader og yrkesutdanninger som gis med hjemmel i nevnte lov § 3-2, og om utdanningen i nivå og omfang tilsvarer norsk grad eller utdanning.

Det er ikke utdypet nærmere i merknadene til forskriften⁸ hvordan «generell uttelling i studiepoeng» skal operasjonaliseres.

Det følger av studiekvalitetsforskriften § 6-1 andre ledd:

NOKUT kan gi nærmere retningslinjer for krav til søknad og dokumentasjon.

Gjennom denne forskriftsbestemmelsen har Kunnskapsdepartementet gitt NOKUT fullmakt til å fastsette kriterier for godkjenning av utenlandsk høyere utdanning.

Det følger av studiekvalitetsforskriften § 6-1 tredje ledd:

Ved generell godkjenning av utenlandsk utdanning skal NOKUT påse at utdanningen det søkes godkjenning for har en godkjent akkreditering eller offentlig godkjenning som høyere utdanning. Det kan i særskilte tilfelle gjøres unntak fra bestemmelsen.

Med «... godkjent akkreditering eller offentlig godkjenning ...» menes at den utenlandske utdanningen er kvalitetssikret av et kvalitetssikringsorgan og at lærestedet har fått tillatelse til å tilby utdanningen av et nasjonalt myndighetsorgan, typisk utdanningslandets utdanningsdepartement. Det er således et grunnvilkår for godkjenning at den utenlandske utdanningen må være offentlig godkjent eller akkreditert.

Det følger videre av studiekvalitetsforskriften § 6-1 femte ledd:

NOKUT skal følge opp at norske interesser og forpliktelser etter internasjonale avtaler om godkjenning og informasjon om høyere utdanning ivaretas. NOKUT kan få nasjonale oppgaver på dette området.

Det er utdypet i forarbeidene⁹:

... Videre er Lisboa-konvensjonens supplerende tekst sendt alle institusjoner med oppfordring til å bruke den som god bruksanvisning for rutiner i godkjenningsarbeidet...

Det fremgår av forarbeidene at institusjonene bør benytte Lisboa-konvensjonen og dens tilleggstekster i sitt godkjenningsarbeid, men NOKUT er ikke nevnt. Siden NOKUT har en plikt til å følge opp internasjonale forpliktelser, jf. studiekvalitetsforskriften § 6-1 femte ledd, er det nærliggende at også

⁷ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2010-02-01-96>

⁸ Rundskriv F-2010-8

⁹ Ot.prp.nr.83 (2007-2008) Om lov om endring i lov om universiteter og høyskoler s. 7

NOKUT har et særskilt ansvar om å legge til grunn Lisboakonvensjonen og dens tilleggstekster i vårt godkjenningsarbeid.

Studiekvalitetsforskriften gir NOKUT ansvar for øvrige oppgaver, som har relevans for godkjenning av utenlandsk høyere utdanning. Etter § 1-5 fjerde ledd skal NOKUT:

- Godkjenne høyere utdanning (generell godkjenning).
- Legge til rette for en samordnet nasjonal praksis av godkjenning etter universitets- og høyskoleloven § 3-5 femte ledd, og gi rådgivningsbistand til institusjonene.
- Formidle informasjon om institusjonenes vedtak om godkjenning av høyere utdanning.
- Være og drive informasjonssenter etter Lisboakonvensjonen og møte som norsk representant i ENIC-nettverket, jf. Lisboakonvensjonens artikkel X.3.
- Føre og vedlikeholde listen om Generell studiekompetanse for søkere med utenlandsk utdanning (GSU-listen)

2.1.3 Lisboakonvensjonen

Konvensjon om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning i Europaregionen¹⁰ (heretter Lisboakonvensjonen) ble ratifisert av Norge i april 1999 og trådte i kraft i Norge i juni samme år. Ved godkjenning av utenlandske høyere utdanningskvalifikasjoner er Norge forpliktet til å følge Lisboakonvensjonen og dens tilleggstekster¹¹. Lisboakonvensjonen med tilleggstekster er derfor essensiell i en justering av kriteriene.

Lisboakonvensjonen angir vilkår for hvordan en utenlandsk utdanning bør godkjennes. De aller fleste bestemmelsene i konvensjonen er sammenfallende med norsk godkjenningspraksis og krav etter forvaltningsloven, men Lisboakonvensjonen gir en større fleksibilitet i forhold til enkelte vurderingskriterier.

Hovedprinsippet i Lisboakonvensjonen er prinsippet om «vesentlige forskjeller»:

I den grad et godkjenningsvedtak bygger på kunnskapen og ferdighetene som attesteres gjennom en høyere utdanningskvalifikasjon, skal hver konvensjonspart godkjenne høyere utdanningskvalifikasjoner som er utstedt hos en annen konvensjonspart, med mindre det kan påvises en vesentlig forskjell mellom kvalifikasjonen som det søkes om godkjenning av, og den tilsvarende kvalifikasjonen hos konvensjonsparten der det søkes om godkjenning.

Hva som menes med «vesentlig forskjell» er ikke definert presist, men Lisboakonvensjonens tilleggstekst¹² punkt 37 bokstav a til d, legger føringer for når og hvordan prinsippet bør anvendes.

Dette kan regnes som vesentlige forskjeller i henhold til Lisboakonvensjonen¹³:

- Forskjell i læringsutbytte
- Forskjell i adgang til videre aktiviteter (for eksempel videre studier, forskningsaktivitet og lønnet arbeid)

¹⁰ Konvensjonen om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning i Europaregionen https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/uh/lisboakonvensjonen/f-4260_web.pdf

¹¹ Tilleggstekster omfatter blant annet Recommendation on Criteria and Procedures for the Assessment of Foreign Qualifications and Explanatory Memorandum, 2001, revised 2010, Revised Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education, June 2007, Recommendation on the Use of Qualifications Frameworks in the Recognition of Foreign Qualifications, June 2013, Recommendation on Recognition of Qualifications Held by Refugees, Displaced Persons and Persons in a Refugee-like Situation, November 2017

¹² Revidert anbefaling om kriterier og prosedyrer for å vurdere utenlandske kvalifikasjoner (vedtatt av komiteen for Lisboakonvensjonen på dens femte møte i Sévres) https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/uh/lisboakonvensjonen/f-4260_web.pdf

¹³ Ibid. punkt 37 bokstav a til d

- Forskjell i nøkkelementene av programmet/programmene som fører fram til den aktuelle kvalifikasjonen. Sammenlignbarheten av programelementene må imidlertid bare analyseres for å sammenligne utbytte og adgang til videre aktiviteter og ikke i seg selv som en nødvendig forutsetning for godkjenningen
- Dokumentert forskjell mellom kvaliteten av programmet og/eller institusjonen som utstedte kvalifikasjonen

Dersom godkjenningmyndigheten kommer frem til at det foreligger vesentlige forskjeller, krever Lisboakonvensjonen at godkjenningmyndigheten må vurdere om det kan gis en alternativ godkjenning, eksempelvis delvis godkjenning eller godkjenning med visse forbehold. En av de største justeringene som NOKUT legger til grunn i forbindelse med denne høringen er en justert operasjonalisering av «vesentlige forskjeller».

2.1.4 Annet regelverk som er relevant for generell godkjenning

Forskrift om opptak til høgre utdanning (opptaksforskriften)¹⁴

NOKUT bruker GSU-listen¹⁵ når vi vurderer utenlandsk høyere utdanning. GSU-listen er bindende for institusjonene og rådgivende for godkjenningmyndighetene. GSU-listen er en landspesifikk liste over utdanningskrav for personer med utdanning fra utlandet som søker opptak til norsk høyere utdanning. Generell godkjenning er koblet til GSU-listen gjennom uhl, og studiekvalitetsforskriften krever at utdanning som godkjennes skal være på nivå med norsk høyere utdanning. Kun utdanning som overskrider kravet i henhold til GSU-listen kan gis generell godkjenning av NOKUT. GSU-listen er hjemlet i opptaksforskriften § 2-2 sjette ledd og forvaltes av NOKUT gjennom studiekvalitetsforskriften § 1-5 fjerde ledd.

Forskrift om krav til mastergrad (mastergradsforskriften)¹⁶

NOKUT benytter mastergradsforskriften når vi vurderer utenlandske mastergrader. Mastergradsforskriften omfatter flere typer mastergrader. De vanligste mastergradene er de disiplinbaserte mastergradene som tilsvarer 120 eller 300 studiepoeng, jf. §§ 3 og 4. Videre kan det etter § 5 tilbys erfaringsbasert mastergrad av 90 eller 120 studiepoengs omfang. Opptakskravene til erfaringsbasert mastergrad er noe annerledes enn ved de disiplinbaserte mastergradene, herunder at det kreves minst to års relevant yrkespraksis. De disiplinbaserte mastergradene etter §§ 3 og 4 gir direkte adgang til ph.d, mens erfaringsbaserte mastergrader ikke nødvendigvis gir direkte adgang til ph.d. Etter § 7 er det unntaksvis gitt anledning til å gi mastergrader med normert studietid på 1 – 1,5 år. Slike mastergrader er godkjent av Kunnskapsdepartementet, og det er departementet som i spesielle tilfeller kan godkjenne nye mastergradsstudier av denne typen etter søknad.

2.2 Avklaring og avgrensning av høring

Høringsnotatet omhandler justering av dagens kriterier for generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning. Kriteriene er en operasjonalisering av gjeldende regelverk i henhold til lov og forskrift. Med andre ord: regelverket i henhold til lov og forskrift foreslås ikke endret. Det er kun NOKUTs operasjonalisering av regelverket som foreslås endret gjennom forslaget til de justerte kriteriene.

¹⁴ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-01-06-13>

¹⁵ GSU står for Generell studiekompetanse for utenlandske søkere

¹⁶ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-12-01-1392>

NOKUTs bruk av GSU-listen og våre krav til dokumentasjon ved søknad er uendret og er ikke gjenstand for høring.

NOKUTs kriterier for godkjenning av utenlandske doktorgrader ble revidert høsten 2015¹⁷, og disse er heller ikke gjenstand for høring.

Forslaget til justerte kriterier finnes i vedlegg 1, mens gjeldende kriterier finnes i vedlegg 2.

3 Nærmere beskrivelse av justerte kriterier for godkjenning av utenlandsk høyere utdanning

3.1 Bredere operasjonalisering av «vesentlige forskjeller»

Forslaget til justerte kriterier medfører blant annet en bredere operasjonalisering av vesentlige forskjeller. Lisboakonvensjonen anbefaler at konvensjonspartene må se på læringsutbytte, adgang til videre studier, forskjeller i kjerneelementer i programmet, og om kvaliteten på programmet eller institusjonen som tilbyr det, kan utgjøre en vesentlig forskjell fra den tilsvarende norske kvalifikasjonen.

I Lisboakonvensjonens tilleggstekst¹⁸ og i EAR-manualen¹⁹, anbefales det at følgende fem aspekter ved en kvalifikasjon bør legges til grunn i en vurdering:

Kvalitet

Dette aspektet er basert på en vurdering av om lærestedet og/eller kvalifikasjonen er del av utdanningslandets system for høyere utdanning. I praksis betyr dette en vurdering av om lærestedet og/eller kvalifikasjonen er akkreditert/godkjent av den myndigheten som har mandat til å avgjøre dette i utdanningslandet.

Nivå

Dette aspektet refererer til bachelor-/master-/ph.d-nivå, syklus 1, 2 og 3 i European Higher Education Area's (EHEA) Qualifications Frameworks (QF) og nivåene 6, 7 og 8 i European Qualification Frameworks/National Qualifications Framework (EQF-LLL/NQF).

Arbeidsbelastning

Dette aspektet er et kvantitativt mål for læringsaktiviteter. I mange land er dette definert som studiebelastning, ofte uttrykt i studiepoeng, credits eller ECTS.

Profil

Dette aspektet angir hensikten med programmet. Er det et akademisk program som forbereder til videre studier/forskning, eller er det et profesjonsrettet program som forbereder til

---

¹⁷

https://www.nokut.no/contentassets/a7779b54401f4e5a8557c55c2a9c7fcc/lundgren_andrea_jorgensen_valborg_h_fra_fintelling_av_studiepoeng_til_laringsutbytte_04-2015-1.pdf

¹⁸ Tilleggstekst til Lisboakonvensjonen; Revised Recommendation on Criteria and Procedures for the Assessment of Foreign Qualifications: https://www.coe.int/t/dg4/highereducation/recognition/Criteria%20and%20procedures_En.asp

¹⁹ The European Recognition Manual for Higher Education Institutions (EAR-manualen) er et verktøy for godkjenning av utenlandsk utdanning utarbeidet av ENIC-NARIC-nettverket, og som er forankret i Bologna-prosessen. <http://eurorecognition.eu/Manual/EAR%20HEI.pdf>

yrkespraksis? Et eksempel er norske mastergrader, som i henhold til mastergradsforskriften både kan være disiplin- og erfaringsbaserte.

Læringsutbytte

Dette aspektet brukes indirekte via kvalifikasjonens tilknytning til et kvalifikasjonsrammeverk. Dette legges til grunn i vurderingen når dette er relevant, det vil si dersom kvalifikasjonsrammeverk eksisterer/eksisterte i utdanningslandet.

Frem til nå har NOKUT vurdert en utenlandsk høyere utdanning ut fra aspektene omtalt som kvalitet, nivå og arbeidsbelastning. Nå vil NOKUT inkludere profil og læringsutbytte i vurderingene. Å legge til grunn alle fem aspekter ved vurdering av en utenlandsk utdanning innebærer en mer fleksibel tilnærming i vurderinger av vesentlige forskjeller.

Justeringen som foreslås er også i tråd med føringer i tidligere nevnte EAR-manualen²⁰, som anbefaler at ulikhet i innsatsfaktorer, som arbeidsbelastning og programoppbygging, ikke nødvendigvis skal medføre en vesentlig forskjell.

Etttersom NOKUT vil vektlegge hva en utdanning kvalifiserer til i utdanningslandet, vil NOKUT anvende utenlandske kvalifikasjonsrammeverk som et verktøy i vurderingen av utenlandsk høyere utdanning. Dette er i tråd med tidligere nevnte tilleggstekst til Lisboakonvensjonen og vil kunne være relevant i de tilfeller en kvalifikasjon er omfattet av et slikt rammeverk. I kvalifikasjoner fra land uten kvalifikasjonsrammeverk, vil vi forholde oss til øvrige sider av kvalifikasjonen.

Justeringene berører to vurderingsmomenter for NOKUTs nåværende tolkning av vesentlige forskjeller:

- Adgang til neste nivå
- Arbeidsbelastning

Disse elementene forklares nærmere nedenfor.

3.1.1 Adgang til neste nivå

Endring

NOKUT foreslår å innføre krav om at en kvalifikasjon skal kunne gis gradslikestilthet hvis den utenlandske graden gir adgang til neste utdanningsnivå/syklus i utdanningslandet og i tillegg fyller de øvrige kravene. NOKUT har allerede innført adgang til doktorgradsstudier som et premiss for at en utenlandsk utdanning skal kunne godkjennes som likestilt med en norsk mastergrad (2-årig eller 5-årig). NOKUT vil innføre tilsvarende krav til 1,5-årige mastergrader og bachelorgrader.

NOKUT ønsker å presisere at en godkjenning fra NOKUT ikke betyr at kvalifikasjonen automatisk gir opptak til neste utdanningsnivå i Norge. De foreslått endringene er således ikke regulerende for norske utdanningsinstitusjoners opptak av personer med utdanning fra utlandet.

Forklaring

En viktig egenskap ved en akademisk kvalifikasjon er om den gir – eller ikke gir – rettigheter til å søke opptak til neste nivå i gradssystemet i utdanningslandet. For eksempel vil en bachelorgrad

---

²⁰ EAR-manualen 2012, s 45, http://eurorecognition.eu/manual/EAR_manual_v_1.0.pdf

normalt gi adgang til å søke om opptak til et mastergradsstudium innen samme fagområde i utdanningslandet, mens en parallell diplomutdanning²¹ ikke nødvendigvis gir samme rettigheter i utdanningslandet. I flere land tilbys dessuten kvalifikasjoner som primært er rettet mot arbeidslivet, og som ikke gir adgang til neste nivå i gradssystemet.

Da NOKUTs kriterier for generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning ble utarbeidet i 2003, ble det ikke tatt hensyn til dette aspektet ved en kvalifikasjon. Våre erfaringer tilsier at det er uheldig. Etter dagens praksis har NOKUT i enkelte tilfeller godkjent utenlandske grunnutdanninger som likestilt med en norsk bachelorgrad ut fra en omfangs- og nivåvurdering, til tross for at utdanningen ikke har samme akademiske status som en bachelorgrad i utdanningslandet. Et eksempel på dette er treårige Diploma-utdanninger fra Canada. Denne kvalifikasjonen er ikke en bachelorgrad, men den kan innpasses i en bachelorgrad. Å godkjenne en slik kvalifikasjon som likestilt med en norsk bachelorgrad, kan gi et misvisende bilde da kvalifikasjonen i utdanningslandet ikke ville gitt direkte opptak til en mastergrad. Det følger av dette at slike kvalifikasjoner ikke bør gis generell godkjenning som likestilt med en bachelorgrad, i og med at en slik kvalifikasjon bedre kan sammenlignes med en norsk høgskolekandidatgrad.

Konsekvens

Endringen vil føre til at NOKUTs godkjenning gir en mer korrekt framstilling av utdanningen og dens status i utdanningslandet. Søkere med en diplomutdanning som fram til nå har blitt godkjent som likestilt med en bachelorgrad, vil nå få utdanningen vurdert som en høgskolekandidatgrad til tross for at høgskolekandidatgraden kan ha en kortere normert studietid enn diplomutdanningen. Samtidig har en diplomutdanning mer til felles med en høgskolekandidatgrad enn en bachelorgrad, og søkeren vil dermed få et vedtak som reflekterer vedkommendes faktiske kvalifikasjon. Denne endringen vil kunne oppleves som at NOKUT trekker ett år av utdanningen eller reduserer den godkjente kvalifikasjonen.

3.1.2 Arbeidsbelastning

Endring

NOKUT vil tone ned dagens strenge praktisering av tid-for-tid-prinsipp ved å ha en mer fleksibel tilnærming til vurdering av normert studietid, samtidig som vi ser helheten i utdanningsløpet. Dette innebærer at en utenlandsk grad som har noe mindre arbeidsbelastning enn den tilsvarende norske graden, likevel kan godkjennes som likestilt med den sammenlignbare graden etter en helhetsvurdering. Tilsvarende ønsker vi å gi kun gradslikelighet og ikke ekstra studiepoeng for utenlandske grader selv om de har en noe større arbeidsbelastning enn den norske sammenlignbare graden.

Forklaring

NOKUTs praksis fram til nå har vært at ett års høyere godkjennbar utdanning i en kvalifikasjon skal godkjennes som ett års høyere utdanning.

NOKUT tar utgangspunkt i fulltidsnormering ved vurdering av en utenlandsk utdanning, men dette byr på flere utfordringer. Læresteder i mange land opererer ikke med normert studietid i en grad, men graden oppnås eksempelvis etter gitt antall kurs eller lokale studiepoeng som ofte ikke er overførbart til ECTS/norske studiepoeng. Det er utfordrende å konvertere slike krav til graden opp mot normert

---

²¹ Diplomutdanning: En kortere, profesjonsrettet utdanning som ikke fører frem til en akademisk grad.

studietid i form av år. Mange av utdanningene det søkes godkjenning for tilbys på deltid, og det kan være vanskelig å regne ut tilsvarende i fulltidsbelastning.

I tillegg er det mange land som har lengre eller kortere normering på sine grader, enn de tilsvarende norske gradene, eksempelvis fireårige bakalauras-grader fra Litauen med oppnådde 240 ECTS, og tyske Magister Artium som har et omfang på 4,5 år. Slike asymmetriske normeringer fører til at vår godkjenning per i dag kan gi et misvisende bilde av kvalifikasjonen, ved at den litauiske graden får ekstra studiepoeng, mens den tyske graden ikke får mastergradslikestilhet.

Vi har også eksempler på at studenter får opptak til utdanning på bakgrunn av ulike kvalifikasjoner og får et individuelt studieløp med ulik lengde basert på forutgående utdanning. For eksempel kan en bachelorgrad fra India tas på tre år etter fullført videregående skole eller to år etter en diplomutdanning. Kvalifikasjonen som oppnås er den samme, men veier til å nå kvalifikasjonen kan variere. Etter tid-for-tid-prinsippet kan kvalifikasjonen vurderes ulikt, selv om kvalifikasjonen som er oppnådd er den samme; således er det vanskelig å begrunne vesentlige forskjeller.

NOKUT ønsker å åpne for en mer fleksibel og ikke ren matematisk tilnærming til godkjenning. Vi ønsker å ha et slingsmonn i forhold til den norske gradens normering ved vurderingen av utenlandske grader. Det vil si at noe avvik i arbeidsbelastning ikke hindrer at en utdanning kan likestilles med en norsk grad. Et strengt praktisert tid-for-tid-prinsipp tar med andre ord ikke tilstrekkelig hensyn til oppnådde grader og akademiske rettigheter, og i enkelte tilfeller kan det dermed føre til et utilsiktet resultat.

Konsekvens

Endringen vil være til gunst og ugunst for flere søkere. Etter dagens praksis ser vi kun på normert fulltidsnormering, og hvis den utenlandske utdanningen har noe kortere normering enn den sammenlignbare norske graden, vil ikke utdanningen kunne gis gradslikestilhet. En utdanning med noe kortere studietid enn en norsk mastergrad kan per i dag ikke gis gradslikestilhet ettersom den ikke fyller kravet til omfang til tross for at den gir de samme rettighetene som en norsk mastergrad. En slik operasjonalisering anerkjenner ikke i tilstrekkelig grad de akademiske rettighetene som graden gir i utdanningslandet. I forslag til justerte kriterier vil denne graden godkjennes som likestilt som mastergrad.

For andre søkere som har fullført utdanning på grunnstudienivå, og som har høyere studiebelastning enn norske grader, vil en slik operasjonalisering føre til mindre uttelling enn den søkerne ville ha fått i dag. En 4-årig bakalauras fra Litauen med oppnådde 240 ECTS godkjennes per i dag som likestilt med en bachelorgrad (180 studiepoeng) og i tillegg 60 studiepoeng på bachelorgradsnivå. I forslag til justerte kriterier vil denne graden godkjennes som likestilt som bachelorgrad. I Norge er bachelorgrader i hovedsak normert til 3 år, og en søker vil kunne oppleve at det fjerde året ikke anerkjennes.

I tilfeller hvor en utenlandsk utdanning har betraktelig høyere tidsmessig normering enn den tilsvarende norske kvalifikasjonen, kan dette beskrives i en kommentar til godkjenningsvedtaket.

3.2 Godkjenning av flere typer mastergrader

Endring

NOKUT foreslår i de justerte kriteriene at utenlandske mastergrader kan vurderes opp mot alle paragrafer i mastergradsforskriften.

Forklaring

NOKUT har etter dagens kriterier tolket mastergradsforskriften dithen at vi kun har gitt godkjenning som likestilt med norsk mastergrad for grader som ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra disiplinbaserte norske mastergrader etter §§ 3 og 4 i mastergradsforskriften, det vil si mastergrader med krav til omfang på 2 år/120 studiepoeng eller 5 år/300 studiepoeng. Vi har med andre ord ikke tatt høyde for de forskjellige typene av grader som er forankret i mastergradsforskriften, f. eks erfaringsbaserte mastergrader, jf. § 5 og de ett-årige mastergradene, jf. § 7.

Svært mange utenlandske mastergrader fyller ikke kravene for de disiplinbaserte mastergradene. Dersom en utenlandsk mastergrad ikke oppfyller vilkårene til de disiplinbaserte mastergradene, har NOKUT kun gitt uttelling i form av studiepoeng. Dette ønsker NOKUT å endre slik at kriteriene sikrer at vår godkjenningspraksis speiler alle de typer av mastergrader som tilbys i Norge. Dette inkluderer mastergradsstudier på et omfang på 90 studiepoeng, jf. § 5, samt unntaksbestemmelsen i § 7 med normert studietid på 1-1 ½ år.

Konsekvens

Etter dagens praksis vil for eksempel en mastergrad normert til ett kalenderår (12 måneder) fra Storbritannia godkjennes som 75 studiepoeng på mastergradsnivå, ettersom den ikke fyller våre krav til omfang etter §§ 3 og 4. I de justerte kriteriene vil denne graden bli godkjent som likestilt med en mastergrad. Forslaget om å godkjenne opp mot alle typer norske mastergrader i mastergradsforskriften, vil medføre at flere med utenlandsk mastergrad får mastergradslikestilthet av NOKUT, dersom alle forutsetninger for gradsgodkjenning, jf. vedlegg 1, foreligger.

3.3 Beregning av arbeidsbelastning i NOKUTs vedtak

3.3.1 Generell uttelling i studiepoeng i NOKUTs vedtak

Endring

NOKUT foreslår at en kvalifikasjon godkjennes opp mot en norsk grad, eventuelt at det gis uttelling i hele og halve studieår der hvor gradslikestilthet ikke kan gis, istedenfor at det gis en generell uttelling i studiepoeng i NOKUTs vedtak.

Forklaring

Til tross for Bologna-prosessen er det fortsatt en realitet at læresteder i andre europeiske land legger til grunn en annen anvendelse av ECTS enn det som gjøres i Norge. Den tidligere nevnte EAR-manualen²² beskriver utfordringene ved å bruke studiepoeng i en godkjenningssammenheng på følgende måte:

---

²² Fra EAR Manual for Higher Education Institutions, side 22 <http://eurorecognition.eu/Manual/EaR%20HEL.pdf>

Workload is sometimes a problematic issue in comparing qualifications because, in spite of being a quantitative measure, it is calculated in different ways in different systems. For example, within the Bologna signatory countries the defined student workloads within an academic year vary by up to 40 %.

Videre påpeker EAR-manualen at variasjonene innebærer at det ikke er hensiktsmessig å bruke antall timer, studiepoeng eller år i en godkjenningssammenheng. Arbeidsbelastningen skal kun være ett av elementene for å oppnå læringsutbyttet i en kvalifikasjon²³.

Med tanke på overgang til justerte kriterier vil også en uttelling i studiepoeng kunne være misvisende; det vil ikke fremme likebehandling ettersom utenlandske kvalifikasjoner kan ha et større eller mindre omfang enn den sammenlignbare norske kvalifikasjonen. Som eksempel vil en 3-årig og en 3,5-årig licencjat fra Polen etter justerte kriterier godkjennes som likestilt med en norsk bachelorgrad og dermed få den samme vurderingen. Fram til nå har licencjat på 3,5 år fått 30 studiepoeng ekstra i uttelling selv om den 3,5-årige graden ikke gir andre rettigheter enn den 3-årige graden i Polen. På den måten fremmer de justerte kriteriene likebehandling ved vurdering av utenlandske kvalifikasjoner. Dette bringer NOKUTs kriterier i samsvar med internasjonal praksis på feltet, inkludert land som Sverige, Danmark, Nederland og Storbritannia.

I en del kompliserte studieløp med flere kvalifikasjoner delvis innpasset i hverandre, blir det vanskelig å gi et korrekt vedtak med studiepoengsuttelling ettersom NOKUT har hatt som praksis ikke å gi dobbel uttelling for samme faginnhold. I slike tilfeller har vi gitt gradslikestilhet, men «trukket» studiepoeng etter hvor mye som er innpasset. Å finne god informasjon om omfang av innpassing kan være krevende, og våre vedtak kan framstå som vanskelige å forstå. Etter justerte kriterier vil slike utdanningsløp få gradslikestilhet samt en begrunnelse med forklaring på utdanningsløpet.

De ekstra studiepoengene, som overstiger det normerte studieløpet for tilsvarende norsk grad, gir ikke akademiske rettigheter til den som har fått vedtaket. Ved en eventuell innpassing eller opptak til videre utdanning i Norge, vil det aktuelle lærestedet i Norge ta stilling til om disse studiepoengene kan innpasses eller gi uttelling i en norsk grad, jf. uhl § 3-5.

I tillegg vil vi avslutte nåværende praksis med fintelling av studiepoeng. Dette er noe annet enn å gi uttelling for ekstra studiepoeng som overstiger det normerte studieløpet for tilsvarende norsk grad. NOKUT har frem til nå tolket bestemmelsen i studiekvalitetsforskriften § 6-1 første ledd dithen at vi skal gi uttelling av *alle* oppnådde og fullførte studiepoeng, også de studiepoeng som ikke er en formell del av normeringen til den utenlandske graden. NOKUT har kommet til at en slik praksis er en for streng tolkning av studiekvalitetsforskriften.

Dette kan belyses med et eksempel: En bakalauras fra Litauen er normert til 4 år / 240 ECTS. Fram til nå har NOKUT godkjent utdanningen som likestilt med en bachelorgrad og i tillegg 60 studiepoeng på bachelorgradsnivå. Men i mange tilfeller har søker fullført studiepoeng som ikke er en formell del av graden, typisk noen valgfag eller andre emner, f. eks 16 studiepoeng, i tillegg til de oppnådde 240 studiepoeng slik at samlet antall ECTS står oppført som 256 ECTS i søkers karakterutskrift. I slike tilfeller har NOKUT gitt søker uttelling for disse studiepoengene, totalt 256 ECTS.

Vi har primært hatt denne praksisen for land som har innført ECTS, eller land som gir credits som er sammenlignbare med ECTS. Det betyr at det har utviklet seg en praksis hvor søkere som har utdanning fra et land i European Higher Education Area (Bologna-landene) og enkelte andre land, har fått mer uttelling i sine vedtak enn søkere som kommer fra andre regioner. Det er uheldig at det forekommer slik forskjellsbehandling. Videre er det etter NOKUTs syn ikke hensiktsmessig å gi

---

²³ Ibid.

uttelling av alle fullførte studiepoeng, da våre vedtak primært er rettet mot det uregulerte arbeidsmarkedet. For en arbeidsgiver er det viktig å vite om graden er godkjent, og om det er gitt gradslikestilthet. Om søker har fullført 16 ECTS i tillegg til den normerte studietiden, er nok svært lite relevant. NOKUT legger derfor opp til at vi avslutter praksisen med fintelling av alle oppnådde og fullførte studiepoeng.

Norske akademiske grader har en fastsatt normering i henhold til uhl § 3-2, jf. forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid for universiteter og høyskoler²⁴. Studiepoengsomfanget som tilsvarer de ulike norske gradene er allment kjent, men for å bidra til god veiledning vil vi i våre vedtak informere om norske graders studiepoengsomfang.

Konsekvens

Endringen vil føre til at NOKUTs vedtak vil bli enklere å forstå ved at vi gir generell godkjenning i form av gradslikestilthet, og ikke gir uttelling både i gradslikestilthet, individuell studiepoengsuttelling og antall år. Dersom gradslikestilthet ikke kan gis, vil vi gi godkjenning i antall semestre/år. Vedtakene blir derfor mindre tekniske, og dermed mer anvendelige, spesielt ovenfor arbeidsgivere. For enkelte søkere vil denne endringen imidlertid kunne oppleves som at NOKUT trekker inntil ett år av utdanningen eller ikke anerkjenner alle fullførte studiepoeng.

3.3.2 Studieperioder og avbrutte utdanninger

Endring

NOKUT foreslår at minste vurderbare utdanning, målt i arbeidsbelastning, settes til et halvt år / ett semester.

Forklaring

Med studieperioder menes et ikke fullført (strukturert) utdanningsløp hvor deler av utdanningen er bestått. I følge Lisboakonvensjonens definisjon skal en studieperiode «representere en betydelig tilegnelse av kunnskap»²⁵.

Hva som menes med «betydelig» er ikke omtalt verken i EAR-manualen eller i anbefalingene til Lisboakonvensjonen. Det kan legges til grunn at et enkeltfag tilsvarende noen få studiepoeng ikke er betydelig, mens vårt forslag om bestått minimum ett semester, kan anses som betydelig etter Lisboakonvensjonens bestemmelser.

Fram til nå har NOKUT vurdert alle søknader om godkjenning av studieperioder og avbrutt utdanning. Å vurdere avbrutte utdanninger kan være tidkrevende og utfordrende ettersom mange utdanningssystemer ikke vektet enkeltkurs i form av lokale studiepoeng, eller fordi de har et annet system for studiepoeng enn det norske. NOKUT har utstedt vedtak der enkeltkurs ble vurdert ned til 3 studiepoeng. Slike vedtak har svært begrenset, om noen, relevans i arbeidsmarkedet og kan vanskelig forsvares i lys av den arbeidsmengden saksbehandlingen medfører.

---

²⁴ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-12-16-1574>

²⁵ Lisboakonvensjonen, Del I – Definisjoner, https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/uh/lisboakonvensjonen/f-4260_web.pdf

I NOKUTs forslag til justerte kriterier får utenlandske kvalifikasjoner, som ikke fyller kravene til å bli godkjent opp mot en norsk grad, uttelling i form av semestre eller år. I praksis vil dette gjøres ved å runde ned til nærmeste fulle semester. I de tilfeller der det er rimelig å runde opp, kan det gjøres.

Konsekvens

Endringen medfører at søknader om godkjenning av studieperioder og avbrutt utdanning som har en belastning på under ett semester ikke vil bli vurdert. Slike søknader utgjør en minimal del av NOKUTs søknadsportefølje. Vi legger til grunn at det for arbeidsgivere ikke legges stor vekt på kortere studieperioder og kortere avbrutt utdanning, og det antas derfor ikke å føre til konsekvenser for de personene som har fullført mindre enn ett semester av godkjennbar utdanning.

4 Samlet vurdering av innføring av justerte kriterier

4.1 Konsekvenser for godkjenningspraksis

For majoriteten av våre søkere vil de justerte kriteriene ikke medføre endringer i NOKUTs godkjenning av deres utdanning. Likevel, for enkelte grupper av søkere blir det endringer i hvordan deres utenlandske utdanning blir vurdert. Samlet sett vil flere søkere oppleve å få større uttelling med de justerte kriteriene enn de som vil oppleve å få mindre uttelling.

Et eksempel på en gruppe som vil oppleve å få større uttelling med de justerte kriteriene er søkere med enkelte utenlandske mastergrader, som vil få mastergradslikestilthet med de justerte kriteriene.

Andre søkergrupper vil imidlertid oppleve å få mindre uttelling etter de justerte kriteriene. Et eksempel er søkere som per i dag har fått godkjenning som bachelorgrad og i tillegg 1 år på bachelorgradsnivå med til sammen 240 studiepoeng. Med de justerte kriteriene vil denne gruppen få godkjent utdanningen som likestilt med en norsk bachelorgrad, men ikke få uttelling utover dette. I tillegg vil søkere som har studieperioder og avbrutt utdanning bli berørt av innføringen av ny praksis.

4.2 Økonomiske og administrative konsekvenser

De justerte kriteriene vil ikke medføre betydelige endringer i antallet søknader til NOKUT. Likevel skal det ikke utelukkes at noen tidligere søkere, som tidligere ikke har fått mastergradslikestilthet, i en første fase vil søke NOKUT på nytt for å få en ny vurdering.

I en periode kan det dessuten forventes at antallet klagesaker vil øke noe for de gruppene som opplever å få mindre uttelling av NOKUTs godkjenning enn ved dagens kriterier. Samtidig vil antallet klagesaker vedrørende mastergradslikestilthet forventes å bli redusert; per i dag utgjør dette hovedgruppen av klagesaker.

Totalvurderingen er derfor at innføringen av de justerte kriteriene kun vil gi helt marginale økonomiske og administrative konsekvenser for NOKUT.

4.3 Samfunnsmessige konsekvenser

Hensikten med NOKUTs generelle godkjenning er at en søker kan få en vurdering av sin utenlandske utdanning opp mot det norske utdanningssystemet, slik at personer med utenlandske kvalifikasjoner lettere kan anvende disse i det norske arbeidsmarkedet eller til videre kvalifisering.

Vår vurdering er at de foreslåtte kriteriene framstår som forutsigbare og mer rettferdige, og at de vil bidra positivt til at samfunnet kan ha tillit til godkjent høyere utdanning, jf. uhl. § 2-1.

De foreslåtte kriteriene vil kunne ha som konsekvens at enkelte grupper av søknader får lavere saksbehandlingstid, hvilket er positivt både for søkerne og samfunnet som helhet.

Samtidig er det sannsynlig at de foreslåtte kriteriene vil oppleves å bli mer forståelige for sluttbrukere som arbeidsgivere, læresteder og offentlige instanser. Dette skjer dels gjennom at det foreslås å gi gradslikestilthet for flere typer av mastergrader. Dessuten vil kompleksiteten i våre vedtak reduseres ved at NOKUT slutter å gi uttelling både i gradslikestilthet, individuell studiepoengsuttelling og antall år. Konsekvensen av lavere kompleksitet er at vedtakene blir mer anvendelige, og at vedtakene således kan få økt verdi i samfunnet og indirekte fremmer mobilitet over landegrensene.

Vedlegg 1

Forslag til justerte kriterier / godkjenningspraksis

Godkjenning av utenlandsk utdanning som likestilt med akkreditert norsk høyere utdanning er regulert i lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-4 og forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 6-1. NOKUT er gitt myndighet til å operasjonalisere regelverket gjennom å fastsette kriterier for godkjenning.

NOKUTs kriterier består av minstekrav for at en utenlandsk utdanning kan gis en generell godkjenning og tilleggskrav for at en utenlandsk utdanning kan gis gradlikestilthet med en norsk akkreditert grad.

Minstekrav

For at en utenlandsk utdanning skal gis generell godkjenning som likestilt med norsk akkreditert høyere utdanning må den oppfylle følgende minstekrav:

- 1) Utdanningen må være tilstrekkelig dokumentert fra lærestedet eller utdanningsmyndighetene i utlandet.
- 2) Utdanningen må være akkreditert eller offentlig godkjent som høyere utdanning. Utdanningen må fylle minst ett av følgende krav:
  - Utdanningen/graden må være del av et lands system for høyere utdanning.
  - Institusjonen må være offentlig godkjent som selvakkrediterende på det aktuelle nivået eller studieprogrammet må ha offentlig godkjenning / akkreditering som høyere utdanning.

For land der det ikke finnes et system for offentlig godkjenning av høyere utdanning, fastsetter NOKUT spesielle retningslinjer.

- 3) Utdanningen må være på nivå med norsk høyere utdanning. For å vurdere om en utenlandsk utdanning er på nivå med norsk høyere utdanning sammenlignes utdanningssystemene i Norge og utdanningslandet. Hvis det er vesentlige forskjeller mellom utdanningssystemene i Norge og utdanningslandet, godkjennes ikke den utenlandske utdanningen fullt ut. Kun høyere utdanning som overskrider kravet i henhold til [Listen over krav til generell studiekompetanse for søkere med utenlandsk utdanning \(GSU-listen\)](#) kan normalt godkjennes som høyere utdanning.
- 4) Utdanningen godkjennes *normalt* ut fra prinsippet om at ett års normert studietid i utdanningslandet er likestilt med ett års normert studietid i Norge.
- 5) Studieperioder og avbrutte utdanninger må ha et omfang på minimum ett semesters godkjennbar utdanning for å kunne vurderes for generell godkjenning.
- 6) Direktøren fastsetter krav til dokumentasjon. Direktøren kan i særskilte tilfeller fastsette unntak fra bestemmelsen etter punkt 1) og 2).

Krav for å få gradslikestilthet

For at en utdanning skal få gradslikestilthet med en norsk akkreditert grad må utdanningen i tillegg oppfylle følgende tilleggskrav:

Grad	Kriterier for å få gradslikestilthet
Høgskolekandidatgrad	Omfang: Minimum 2 år som kan godkjennes som høyere utdanning Må være en avsluttet grad eller studieprogram
Bachelorgrad	Omfang: Minimum 3 år som kan godkjennes som høyere utdanning Må være en avsluttet grad Skal normalt gi adgang til andre syklus i utdanningslandet
1-årig mastergrad	Omfang: 1 år Må være en avsluttet grad Skal normalt ha fullført bachelorgrad eller tilsvarende med minimum 3 års utdanning som opptakskrav Kan gi adgang til tredje syklus i utdanningslandet
1,5-årig mastergrad	Omfang: 1,5 år Må være en avsluttet grad Skal normalt ha fullført bachelorgrad eller tilsvarende med minimum 3 års utdanning som opptakskrav Skal gi adgang til tredje syklus i utdanningslandet Skal inneholde selvstendig arbeid
Erfaringsbasert mastergrad	Omfang: 1-2 år Må være en avsluttet grad Skal normalt ha fullført bachelorgrad eller tilsvarende med minimum 3 års utdanning som opptakskrav i tillegg til relevant arbeidserfaring Kan gi adgang til tredje syklus i utdanningslandet Skal inneholde selvstendig arbeid
2-årig mastergrad	Omfang: 2 år Må være en avsluttet grad Skal normalt ha fullført bachelorgrad eller tilsvarende med minimum 3 års utdanning som opptakskrav Skal gi adgang til tredje syklus i utdanningslandet Skal inneholde selvstendig arbeid
Lengre integrert mastergrad	Omfang: minimum 4,5 år* Må være en avsluttet grad Skal gi adgang til tredje syklus i utdanningslandet. Skal inneholde selvstendig arbeid *For Pre-Bologna grader normert til minimum 4 år: Kan gis mastergradslikestilthet etter en individuell vurdering
Ph.d.	Egne kriterier vedtatt av NOKUTs styre 30.10.2015

Vedlegg 2

Dagens kriterier / godkjenningspraksis

Minstekrav for generell godkjenning som likestilt med norsk akkreditert høyere utdanning

For at en utenlandsk utdanning skal gis generell godkjenning som likestilt med norsk akkreditert høyere utdanning må den oppfylle følgende minstekrav:

Utdanningen må være tilstrekkelig dokumentert fra lærestedet eller utdanningsmyndighetene i utlandet, jf. § 6-1 annet ledd i forskriften.

Utdanningen må være akkreditert eller offentlig godkjent som høyere utdanning, jf. § 6-1 tredje ledd i forskriften.

- a. Utdanningen/graden må være del av et lands system for høyere utdanning.
- b. Institusjonen må være offentlig godkjent som selvakkrediterende på det aktuelle nivået eller studieprogrammet må ha offentlig godkjenning/ akkreditering som høyere utdanning.
- c. For land der det ikke finnes et system for offentlig godkjenning av høyere utdanning, vedtar NOKUT spesielle retningslinjer.

Utdanningen må være på nivå med norsk høyere utdanning, jf. § 6-1 første ledd i forskriften.

- a. Sammenligning av utdanningssystemene i Norge og utdanningslandet skal ligge til grunn for å avgjøre når kriteriet er oppfylt.
- b. Vesentlige forskjeller mellom utdanningssystemene i Norge og utdanningslandet kan medføre at bare deler av den utenlandske utdanningen kan godkjennes som på nivå med norsk høyere utdanning. Listen over krav til generell studiekompetanse for søkere med utenlandsk utdanning (GSU-listen) er veiledende for hvorvidt utenlandsk utdanning skal godkjennes fullt ut eller ikke.

Uttelling i studiepoeng

For utenlandsk utdanning som oppfyller minstekravene til generell godkjenning, skal omfanget av utdanningen gis uttelling i studiepoeng, jf. § 6-1 første ledd i forskriften.

Utdanningen godkjennes ut fra prinsippet om at ett års normert studietid i utdanningslandet er jevngodt med ett års normert studietid i Norge (60 studiepoeng).

Det bør spesifiseres om studiepoengene er på bachelor-, master- eller doktorgradsnivå. Nivået avgjøres ut fra om studiepoengene inngår i en lavere grad (som gir videre adgang til en høyere grad), inngår i en høyere grad (som gir videre adgang til doktorgrad) eller inngår i en doktorgrad i utdanningslandet.

Kriteriene for generell godkjenning som likestilt med akkreditert norsk grad kommer i tillegg til kriteriene for minstekrav og uttelling i studiepoeng.

Krav for godkjenning som likestilthet med høskolekandidat

NOKUT kan gi godkjenning av utenlandsk utdanning som likestilt med en akkreditert norsk høskolekandidatgrad dersom utdanningen kan godkjennes som minst 2 år/120 studiepoeng høyere utdanning i Norge. Den utenlandske utdanningen må i tillegg være en fullført grad i utdanningslandet eller være et fullført integrert studieprogram/utdanning i utdanningslandet.

Krav for godkjenning som likestilthet med bachelorgrad

NOKUT kan gi godkjenning av utenlandsk utdanning som likestilt med en akkreditert norsk bachelorgrad dersom utdanningen kan godkjennes som minst 3 år/180 studiepoeng høyere utdanning i Norge. Den utenlandske utdanningen må i tillegg være en fullført grad i utdanningslandet eller være et fullført integrert studieprogram/utdanning i utdanningslandet.

Krav for godkjenning som likestilthet med mastergrad

NOKUT kan gi godkjenning av en utenlandsk utdanning som likestilt med en akkreditert norsk mastergrad dersom den er en fullført mastergrad eller annen høyere grad, og den i tillegg oppfyller følgende kriterier:

- Det totale, godkjennbare utdanningsløpet skal normalt ha et omfang på 300 studiepoeng/5 års normert studietid, enten sammensatt eller som integrert løp.
- Det må inngå et selvstendig arbeid i graden.
- Den aktuelle graden må gi adgang til doktorgradsprogram/ph.d.-studier i utdanningslandet.